

HÄRJEDALENS KOMMUN
HERJEDAELIEN TJIELTE

Kultur- och fritidsplan

Politiska mål och ambitioner

Kultuvre- jäh

eejehtimmiesoejhkesje

Politiiken ulmieh jäh aamhtesh

2015 – 2018

Bildning, fritid och kultur

Fastställt av: Kommunfullmäktige Kf § 236

Datum: 2014-11-05

För revidering ansvarar: Förvaltningen för Bildning- Fritid och Kultur

Dokumentet gäller för: Härjedalens kommun

Dokumentet gäller till och med: Dokumentet ska revideras under varje mandatperiod

Inledning / Aalkoevistie

Kultur- och fritidspolitiken har sin grund i Härjedalens kommuns/Herjedaelien tjielte vision och kärnvärden:

- **Livskraft/Jielemefaamoe** – Vi arbetar för att skapa en god och attraktiv livsmiljö för alla som bor och verkar i Härjedalen. Verksamheterna ska utgå från medborgarnas behov och önskemål, tillsammans vill vi hitta former för delaktighet och diskussion.
- **Äkthet/Tjielkevoete** – Vi vill erbjuda ett mångsidigt kultur- och fritidsutbud där tradition, mångfald och kvalitet berikar upplevelser och utveckling.
- **Närhet/Lihkesbjiere** – Vi vill utveckla mötesplatser som möter framtida behov. Tillgänglighet handlar om fysiska avstånd, anpassade lokaler och nyttjandet av tekniska lösningar. Vi ser kultur- och fritidslivet som en dynamisk, utmanande och obunden kraft i kommunen som främjar bildning, idrott, folkhälsa och möten mellan olika kulturer.

Kultur- och fritidsområdet är vårt gemensamma ansvar från EU-nivå via stat och region till kommunal nivå. Kultur- och fritidsplanen är en del av den helhet vi tillsammans skapar.

Kultur- och fritidspolitikens mål är att stimulera den enskildes lust, intresse och förmåga att delta i föreningsliv, friluftsliv, idrotts- och kulturaktiviteter. Deltagandet förbättrar den enskildes hälsa och välbefinnande, leder till ökad gemenskap mellan människor och motverkar segregation, isolering och utanförskap. Kultur- och fritidspolitiken blir därmed ett viktigt redskap i samhällsutvecklingen för demokrati, jämställdhet, folkhälsa, personlig utveckling och kreativitet. Verksamhet för barn och ungdomar ska prioriteras i syfte att skapa goda förutsättningar för en aktiv fritid i hela kommunen.

Vi vill ha en verksamhet där:

- alla människor blir sedda och känner lika värde
- jämställdhet mellan könen råder
- vi aktivt arbetar för att motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling
- vi skapar förutsättningar så att möten mellan människor ur olika grupper kan ske
- all verksamhet för barn och ungdom under 18 år skall vara alkohol- och drogfri
- hänsyn tas till hållbar utveckling

Härjedalen idag / Herjedaelie danbien

Härjedalen är en vidsträckt kommun med en yta på 11 934 kvadratkilometer. De knappa 11 000 invånarna har drygt en kvadratkilometer vardera till sitt förfogande. Mötesplatser som är tillgängliga för alla innevånare är därmed viktigt för att bidra till aktivitet och möten mellan människor.

Kommunen har som målsättning att öka befolkningen och öka antalet sysselsatta.

Kultur och fritid har en viktig roll både för folkhälsan och tillväxten genom att skapa mervärden i form av trivsel och en aktiv fritid.

I Härjedalen finns ett stort antal organisationer med ett starkt ideellt engagemang som bidrar till ett brett kultur- och fritidsutbud. Dessa håller anläggningar och hembygdsgårdar vid liv och stimulerar ett aktivt liv med social samvaro mellan människor samtidigt som de skapar förutsättningar för kreativitet, delaktighet och folkhälsa.

De kommunala verksamheterna ska verka som ett komplement till de fria aktörerna och bidra till att hög kvalitet upprätthålls. Tillgång till kultur och fritid är en demokratifråga som inte ska begränsas av geografiska förhållanden.

Genom samverkan med organisationer, näringsliv samt kommunens olika förvaltningar stärker vi kultur- och fritidsområdet i hela kommunen.

Att öka ungdomars inflytande i frågor som gäller dem och ett ökat utbud av kultur- och fritidsaktiviteter för ungdomar kan bidra till att förutsättningar skapas för unga att stanna kvar i Härjedalen.

Medborgarna i Härjedalen är flitiga biblioteksbesökare. Statistiken för utlån, bestånd och biblioteksbesök är högre än riksgenomsnittet.¹ Biblioteken har en viktig roll för att främja läsning, litteratur, information, upplysning och bildning.

Härjedalen har ett rikt kulturarv som ger oss kunskaper om historiska skeden samt förklarar våra seder och traditioner. Genom att ta tillvara och tolka historien kan vi få en bättre förståelse för vår samtid.

Utifrån ovanstående prioriterar nämnden för bildning, fritid och kultur följande områden:

Barn och ungdomar
Bibliotek
Mötesplatser
Organisationer
Kulturarv

Barn och ungdomar / Maanah jih noerealmetjh

Barns och ungas tillgång till och delaktighet i kultur- och fritidslivet är viktigt för att stärka individen. I Härjedalen kommer detta till uttryck genom fritidsgårdarnas och kulturskolans arbete med ett särskilt uppdrag för barn och ungas tillgång till en meningsfull fritid. Vi vill stärka ungdomars fritidsintressen på deras egna villkor.

- Kultur- och fritidsutbudet ska nå alla barn och ungdomar i hela Härjedalen
 - Fritidsgårdarna ska vara attraktiva mötesplatser med meningsfulla aktiviteter som utgår från ungdomarnas intressen

¹ Siffror publicerade av kb (kungliga biblioteket) 2014

- Erbjud ett brett kulturutbud för barn och unga i Härjedalen genom egna arrangemang och samarbeten
 - Stimulera ungdomsidrotten genom årliga stipendier och bidrag
 - Genom samverkansprojekt ges barn och unga ökade möjligheter till idrottsaktiviteter
 - Ge alla elever tillgång till skolbibliotek
 - Vid schemaläggning av anläggningar prioriteras barn- och ungdomsverksamhet
- Främja barns och ungas självbild, engagemang, identitet och kreativa färdigheter
 - Öka ungdomars inflytande i kommunen genom ungdomsråd och dialogprojekt
 - Öka tillgången till kultur genom ge goda förutsättningar för kulturaktiviteter i skolan. Alla elever ska, minst en gång om året, erbjudas kulturupplevelser och eget skapande genom möten med professionella kulturutövare
 - Genom nätverk och samarbeten skapa goda förutsättningar att stödja ungdomar till att utöva och utveckla sin egen kultur och fritidsverksamhet
 - Kulturskolan ska ses som en samverkanspartner för den pedagogiska utvecklingen i grundskolan, där kommunen ser det som en kreativ väg att använda sig av till exempel musik eller dans som redskap för att underlätta inläring och förbättra resultaten för kommunens elever. Intensifierade samarbeten bör även göras med bibliotek, studieförbund, fritidsgårdar och alla andra aktörer i samhället som främjar arbete tillsammans med barn och ungdomar. Kulturskolan ska fortsättningsvis vara avgiftsfri, nå alla barn och unga i Härjedalen och innehålla minst tre av ämnena: musik, bildkonst, teater, dans, film/video

Bibliotek / Gärjagåetie

Bibliotek finns i dag på sex orter i Härjedalens kommun. De har en stark roll som kulturbärare, är ett stöd för individens bildning och en viktig del av den kulturella infrastrukturen i Härjedalen.

Biblioteksplanen är ett politiskt dokument och en förutsättning för att utveckla och definiera bibliotekets roll i kommunen.

- Uppmuntra läsandet och locka till litteraturupplevelser
 - Erbjud ett brett utbud av litteratur och andra medier
 - Sprida kunskap om Härjedalens unika förutsättningar genom att sätta den lokala kulturen i ett större sammanhang
 - Främja barns och ungas språkutveckling och läsintrasse, utvidga deras kritiska förståelse och bidra till att måluppfyllelsen i skolan ökar

- Tillhandahålla litteratur och främja läsoplevelser för samiskspråkiga/saemienjaalmelth och övriga nationella minoritetsspråk samt andra språkgrupper som bor och verkar i kommunen
- Biblioteksrummet ska vara öppna och inbjudande mötesplatser, tillgänglig för alla
 - Underlätta för funktionshindrade och äldre att använda sig av bibliotekens tjänster med hjälp av anpassade medier
 - Vara vägvisare i informationsflödet och verka för att digital information görs tillgänglig för alla medborgare
 - Bidra till det livslånga lärandet

Mötesplatser / Gaavnedimmiesijjeh

Inom kultur och fritid erbjuder Härjedalens kommun mötesplatser i form av bland annat friluft- och idrottsanläggningar, bibliotek, samlingslokaler, biograf, badhus och fritidsgårdar. Ett rikt kultur- och fritidsliv förutsätter mötesplatser som är anpassade efter medborgarnas intressen och behov. Vi vill skapa förutsättningar för dialog och möten mellan människor som leder till delaktighet och utbyte av erfarenheter.

- Skapa bättre värdskap genom att ha bättre rutiner för god dialog med medborgarna
 - Ha årliga samråd med föreningar och studieförbund
 - Tillgängliggöra kultur och fritid för alla genom att överbygga geografiska avstånd med digital teknik
 - Föra en dialog om kultur- och fritidsfrågor i Härjedalen genom samverkan med civilsamhället
- Tillhandahålla tillgängliga och ändamålsenliga mötesplatser som kan stärka kultur- och fritidslivet i hela Härjedalen
 - Skapa goda möjligheter för funktionshindrade och äldre att delta i kulturarrangemang. Verka för att kulturella och folkhälsofrämjande aspekter tas till vara i alla verksamheter genom samverkan inom kommunen.
Kulturen ska ha en given plats i vård och behandling samt i det hälsofrämjande- och förebyggande arbetet.
 - Öka möjligheten för nya svenskers delaktighet inom kultur- och fritidsområdet
 - Arbeta för trådlös internetuppkoppling på bibliotek och fritidsgårdar för utveckling, ökad tillgänglighet och digital delaktighet
 - Aktivt stödja idrotts- och friluftsanläggningar som arbetar för en ökad fysisk aktivitet bland medborgarna

Organisationer / Årganisasjovnh

Föreningslivet är viktigt för livskraften i Härjedalens kultur- och fritidsliv. Kommunens uppgift är att stödja och följa utvecklingen inom kultur- och fritidssektorn. Genom organisationernas verksamhet ges medborgarna förutsättningar för ökad fysisk aktivitet, social samvaro, kreativitet och att växa som individer.

- Alla människor, oavsett förmåga ska ges möjlighet att delta i Härjedalens kultur- och fritidsliv
 - Stödja organisationer vars arbete leder till ökad fysisk aktivitet bland medborgarna, stimulerar till bildning och ger individen lust till eget skapande
 - Stödja organisationer som bidrar till individens utveckling i en drogfri miljö
 - Gynna organisationer som kompletterar kommunens verksamhet
 - Vara lyhörd för nya fritids- och kulturyttringar
 - Bevaka kultur- och fritidsområdet samt öka inflytandet över hur de statliga medlen används genom samverkan på regional och nationell nivå
 - Dra nytta av länsövergripande funktioner i den kommunala verksamheten
 - Erbjud medborgarna ett vitt spektrum av kultur- och fritidsaktiviteter genom samverkan med andra kommuner

- Främja arrangörsskapet i Härjedalen
 - Främja studieförbundens arbete med folkbildning, organisationsutveckling och arrangörsskap
 - Stödja ideella krafter inom föreningslivet genom samverkan, bidrag och riktade insatser

Kulturarv / Kultuvrearpe

Kulturarvet innefattar den miljö som har formats av oss människor genom tiderna. Det kan vara föremål, byggnader och fornlämningar men också berättelser, traditioner, språk, konstnärliga uttrycksformer och andra immateriella värden som vi förvaltar för framtida generationer.

- Främja kulturarven för att bidra till att stärka den lokala identiteten, lyfta fram det unika med Härjedalen och skapa attraktionskraft inom besöksnäringen
 - Härjedalens Fjällmuseum ska verka som hela kommunens stöd och vara ett naturligt nav när det gäller utvecklingsfrågor för kulturarvet
 - Bistå föreningsliv, lokala museer och hembygdsgårdar i deras viktiga arbete att utveckla, bevara och tillgängliggöra kulturarvet
 - Främja och utveckla de samiska språken och kulturen/saemien gielide jih kultuvrem som en del av det samiska förvaltningsområdet/saemien reeremedajve
 - Arbeta för att utveckla och bevara härjedalska traditioner och dialekter samt stödja dokumentation och lokalhistorisk forskning
 - Stimulera konstnärlig kreativitet genom att varje år dela ut kulturpris och stipendium

Slutord / Minngiebaakoe

Genom kultur- och fritidsplanen vill nämnden för bildning, fritid och kultur lyfta fram målområden som ska styra de olika verksamheterna. Ambitionen med planen är även att den ska vara ett inspirerande dokument som kan användas utanför det kommunala uppdraget.

Förslaget till kultur- och fritidsplan har tagits fram i samarbete mellan tjänstemän och politiker inom bildning, fritid och kultur. Härjedalens kommuns vision, kärnvärden och reglemente har legat till grund för planen och arbetet har skett parallellt med samverkansmodellen i Jämtlands län. Remiss har gått ut till samtliga förvaltningar inom Härjedalens kommun, organisationer och institutioner och remissvaren har beaktats. Resultatet utvärderas av verksamheterna varje år och presenteras för nämnden.

Kultur- och fritidsplanen revideras varje mandatperiod.